

АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНІ ПРАКТИКИ У МЕДІА

Викладач: д. н. із соц. ком., проф. Людмила Віталіївна Чернявська

Кафедра: журналістики, 2й корп. ЗНУ, ауд. 207 (2^й поверх)

Email: liudmylachern75@gmail.com

Телефон: (061) 289-12-24 (кафедра), 289-41-11 (деканат), (067) 612 07 49

Інші засоби зв'язку: Moodle, Viber, Zoom, <https://www.facebook.com/ludmila.cherniavska/>

Консультації: індивідуальні – II корпус, ауд. 207, дистанційні – ZOOM за розкладом

Освітньо-наукова програма, рівень вищої освіти:		Журналістика третьій (доктор філософії)					
Статус дисципліни:		вибіркова					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2023–2024	Рік навчання	2	Тижні	16
Вид контролю:		залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13343				

ОПИС КУРСУ

Метою викладання дисципліни «Антидискримінаційні практики у медіа» є ознайомлення здобувачів третього рівня вищої освіти із правами людини в медіапрактиці, фокусування уваги на медіакомпетентностях роботи із правозахисною тематикою та висвітлення життя вразливих груп населення, характері кореляції теми, мети, завдань, об'єкту та предмету роботи й методів дослідження, оволодіння інструментарієм та тезаурусом новітніх антидискримінаційних студій, що сприятиме поглибленню й систематизації відповідних наукових теоретичних знань та формуванню вмінь обирати метод/сукупність методів/інструментарій різних методів для досягнення поставленої дослідницької мети.

Програмні компетентності	
ЗК 2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність до критичного мислення.
ЗК 8	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
СК 1	Здатність до розуміння основних концепцій, історичних витоків, сучасного стану та тенденції розвитку журналістики; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
СК 2	Здатність здійснювати планування та виконання оригінальних досліджень, досягати наукових результатів, які створюють нові знання як у предметній області, так і в міждисциплінарних напрямках, і можуть бути опубліковані у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях з галузі журналістики та суміжних галузей.
Програмні результати навчання	

ПРН 7	Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.
ПРН 8	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики; забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя.

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Стереотип у медіа як загроза прав людини. Компоненти		
Тиждень 1 Лекція 1	Стереотип. Упередження. Піраміда ненависті	<i>Доповідь:</i> характеристика одного з сталих стереотипів, які часто можна зустріти у медіа. (max 5 балів)
Тиждень 2 Практ. 1	Стереотипи у медіа (різновиди)	<i>Самостійна робота 1.</i> Підготувати гру для власного медіакритичного проєкту (max 5 балів)
Змістовий модуль 2. Роль журналістики в поширенні недискримінаційного ставлення до вразливих груп: Обумовленість контенту та продуктів		
Тиждень 3 Лекція 2	Формування соціального простору засобами журналістики.	<i>Дискусія:</i> «Комунікаційні можливості медіатекстів» (max 5 балів)
Тиждень 4 Практ. 2	Типологічна характеристика вразливих груп	<i>Доповідь:</i> «Мій досвід роботи із вразливими групами під час створення журналістських матеріалів». (max 5 балів)
Тиждень 5 Лекція 3	Канали поширення недискримінаційного ставлення до вразливих груп у вітчизняному інформаційному просторі	<i>Есе:</i> «Саморегуляція в галузі». (max 5 балів)
Тиждень 6 Практ. 3	Інформація про вразливі групи в українських медіа.	<i>Дискусія:</i> «Чому українські медіа формують стереотипні уявлення про вразливі групи». (max 5 балів)
Змістовий модуль 3. Права людини у віртуальному світі соціалізації		
Тиждень 7 Лекція 4	Соціальні мережі як новітні медіа. Небезпеки порушення прав людини у соціалізації	<i>Доповідь:</i> Масові акції у соціалізації (max 5 балів)

Тиждень 8 Практ. 4	Кібербулінг. Шпигунські програми у соціальних медіа	<i>Самостійна робота:</i> Створити гру для підлітків про захист своїх даних і збереження психічного та фізичного здоров'я у соцмережах (<i>max 10 балів</i>)
Змістовий модуль 4. Журналістика цінностей		
Тиждень 9 Лекція 5	Медіаетика	<i>Дискусія:</i> Чи можна говорити про українську журналістику як журналістику цінностей (<i>max 5 балів</i>)
Тиждень 10 Практ. 7	Цінності прав людини	
Тиждень 11 Лекція 8	Права людини та місцеві медіа	<i>Доповідь:</i> Основні тенденції розвитку місцевих медіа у висвітленні тем прав людини (<i>max 5 балів</i>)
Тиждень 12 Практ. 8	Права людини і громада	<i>Доповідь:</i> Формування пріоритетних медіа тем (<i>max 5 балів</i>)
Тиждень 13. залік		<i>Тестування у системі Moodle (max 10 балів)</i> <i>Підготовка тексту доповіді на наукову конференцію із застосуванням інструментарію відповідного методу (max 30 балів)</i>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

- Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій. За ред. Виртосу І., Шендеровського К. – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. 260 с.
- Чернявська Л. В. Права дитини та родина: провідні ідеї, правила та рекомендації щодо підготовки журналістських матеріалів. Права людини та мас-медіа в Україні. За загальною редакцією Шендеровський К. С., Виртосу І. . Київ: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевчен, 2020. 328 с.

3. Чернявська Л. В., Тяпкіна Н. І. Роль журналістики в поширенні недискримінаційного ставлення до вразливих груп: обумовленість контенту та продуктів. Права людини та масмедіа в Україні. Частина 3: Збірник конспектів лекцій. За загальною редакцією Шендеровський К. С., Виртосу І. . Київ: Інститут журналістики, 2021. 352 с.
4. Чернявська Л. В., Тяпкіна Н. І., Бондаренко І. С., Костюк В. В., Усманова О. В., Костюк Ю. В. Media Anti-Discriminatory Practices in War Conditions. *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*. 2023. Т. 26. № 1. С. 64-78.
5. Чернявська Л. В. Трансформація медіареальності в умовах війни в Україні. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2022. № 2. С. 78-85.
6. Посібник з верифікації. URL: https://verificationhandbook.com/book_ua/
7. Picard Robert G. Measuring Media Content, Quality, And Diversity Approaches And Issues In Content Research. *Turku School of Economics and Business Administration Business Research and Development Centre Media Group*. 2020. 176 p.
8. Голуб О., Кузьменко Є. Порадник висвітлення соціальних прав та вразливих груп в українських медіа. Видано Радою Європи F-67075. Strasbourg CEDEX www.coe.int. Рада Європи, жовтень, 2020. 18 с. URL: <https://rm.coe.int/manual-coverage-of-social-rights-and-vulnerable-groups-in-the-ukrainia/1680a06168> (03.06.2021).
9. Іванова О., Мойсеєва О., Стеблина Н. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії. Київ: ТОВ «Бізнесполіграф», 2019. 232 с.
10. Чернявська Л. Страхогенеруючі технології у висвітленні медичної тематики у запорізьких медіах. Соціальні комунікації: стратегічні взаємодія та взаємовплив : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [відповідальний редактор В. В. Костюк, відповідальні секретарі В. А. Ковпак, М. О. Семенович]. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 37-41.
11. Юров А. Вступ до Концепції прав людини: навчальний посібник URL: <http://ccl.org.ua/publications/vstup-do-kontsepiy-prav-lyudyny/>

Додаткова:

12. Fuller S., Kivisto P. *Post-Truth: Knowledge As A Power Game*. Anthem Press, 2019. 220 с.
13. Magallón-Rosa R., Fernández-Castrillo C., Garriga M. Fact-checking in war: Types of hoaxes and trends from a year of disinformation in the Russo-Ukrainian war. *Profesional de la información*. 2023. Vol. 32. № 5. P. e320520. URL: <https://doi.org/10.3145/epi> (дата звернення: 10.10.2023).
14. Safieddine F. *Fake News in an Era of Social Media: Tracking Viral Contagion* Publisher: Rowman & Littlefield Publishers. 2020. 314 с.
15. Visvizi A., Lytras M. D. *Politics and Technology in the Post-Truth Era*. Emerald Publishing Limited, 2019. 477 p.
16. Vosoughi S., Roy D., Aral S. The spread of true and false news online. *Science*. 2018. № 359(6380). P. 1146–1151. URL: <https://doi.org/10.1126/SCIENCE.AAP9559> (дата звернення: 10.10.2023).
17. Walker M., Matsu K. E. News consumption across social media in 2021. Pew Research Center. URL: <https://www.pewresearch.org/journalism/2021/09/20/news-consumption-across-social-media-in-2021/>.
18. Wu L., Morstatter F., Carley K. M., Liu H. Misinformation in social media. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*. 2019. № 21 (2). P. 80–90. URL: <https://doi.org/10.1145/3373464.3373475>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Центр прав людини URL: <https://zmina.ua/publication/prava-lyudyny-ta-mas-media-v-ukrayini-chasty-na-2-zbirnyk-konspektiv-lekc-zij/>

2. «Медіакритика» URL:<http://www.mediakrytyka.info/>
3. «Детектор медіа» URL:<http://detector.media/>
- 4 Права людини та медіадіяльність. Ресурсний хаб Інституту журналістики. URL <http://labs.journ.univ.kiev.ua/hrj/>.
5. Комісія з журналістської етики. URL: <http://www.cje.org.ua/ua>.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зомт і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Академічна доброчесність. Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzslu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Повторне вивчення дисциплін, відрахування. Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про

порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>;
Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:(061)228-75-50)

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>
Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>
Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>